

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 16. november 2015
Kontor: Sikkerhedskontoret
Sagsbeh: Christian Lundgaard Mad-
sen
Sagsnr.: 2015-0037-0130
Dok.: 1783680

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 24 vedrørende forslag til lov om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET) og toldloven (Politiets Efterretningstjenestes adgang til oplysninger om flypassagerer i terrørsager m.v. og SKATs håndtering af oplysninger om flypassagerer i forbindelse med toldkontrol m.v.), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 4. november 2015.

Søren Pind

/

Thomas Klyver

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 24 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET) og toldloven (Politiets Efterretningstjenestes adgang til oplysninger om flypassagerer i terrørsager m.v. og SKATs håndtering af oplysninger om flypassagerer i forbindelse med toldkontrol m.v.):

”Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 4. november 2015 fra IT-Politisk Forening, jf. L 23 - bilag 4.”

Svar:

1. I brevet fra IT-Politisk Forening anføres det, at EU-Domstolen inden længe vil komme med sin udtalelse i sag 1/15, som kan have relevans for lovforslaget.

Justitsministeriet kan i den forbindelse oplyse, at udtalelsessagen 1/15 vedrører en anmodning fremsat i januar 2015 i henhold til artikel 218, stk. 11, i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde af Europa-Parlamentet til EU-Domstolen om at afgive en udtalelse om foreneligheden med traktaterne af den påtænkte aftale mellem Den Europæiske Union og Canada om overførsel og behandling af passagerlisteoplysninger. Justitsministeriet kan oplyse, at Domstolen i august 2015 har fremsendt en kopi af indlæggene i sagen og meddelt, at Domstolen snarest muligt vil underrette om, hvordan retsforhandlingerne vil forløbe. Tidspunktet for, hvornår Domstolen afgiver sin udtalelse, afhænger bl.a. af, om Domstolen måtte beslutte, at sagen – ud over at blive behandlet skriftligt – skal behandles mundtligt.

Som det fremgår af pkt. 4.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, er det af afgørende betydning for PETs forebyggende og efterforskningsmæssige indsats mod terrorisme, at tjenesten har hurtig og effektiv adgang til oplysninger om, at personer med mulig tilknytning til terrorvirksomhed er på vej til og fra Danmark. Hvis PET modtager efterretninger af denne karakter – f.eks. fra en udenlandsk samarbejdspartner eller i forbindelse med overvågning af mistænkte personer her i landet – vil det typisk være helt centralt, at tjenesten kan følge op på sådanne oplysninger straks. Det er derfor vigtigt, at PET hurtigst muligt kan få udleveret de oplysninger fra luftfartsselskaberne, som er nødvendige for at identificere flypassagerer, der kan være relevante i terrormæssig sammenhæng.

2. IT-Politisk Forening har herudover anført, at lovforslaget giver mulighed for, at Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) kan få generel adgang til de PNR-oplysninger, som PET indhenter i medfør af den foreslåede ordning, at der er forskellige rettigheder for henholdsvis danske borgere og personer, der ikke i lov om Forsvarets Efterretningstjenestes forstand er ”i Danmark hjemmehørende personer”, og at FE har meget få begrænsninger på videregivelse af oplysninger til udenlandske myndigheder, herunder National Security Agency (NSA) i USA. Efter en citering af præmis 95 i EU-Domstolens dom i sag C-362/14 (Safe Harbor-dommen) konkluderer IT-Politisk Forening bl.a., at det væsentligste indhold af den grundlæggende ret til effektiv databeskyttelse, jf. artikel 47 i Charteret om grundlæggende rettigheder, ikke er til stede for personer, der ikke er ”i Danmark hjemmehørende”, hvis PNR-oplysninger overføres til FE.

Justitsministeriet skal i den forbindelse bemærke, at lovforslaget alene regulerer luftfartsselskabernes videregivelse af PNR-oplysninger til SKAT og SKATs videregivelse af PNR-oplysninger til PET. Lovforslaget regulerer således ikke videregivelse af oplysninger til Forsvarets Efterretningstjeneste.

Justitsministeriet skal i øvrigt bemærke, at hverken PET’s eller FE’s behandling af personoplysninger er omfattet af databeskyttelsesdirektivet (direktiv 95/46/EF), jf. herved direktivets artikel 3, stk. 2, 1. pind, hvoraf det bl.a. følger, at direktivet under ingen omstændigheder gælder for behandling af personoplysninger, der vedrører den offentlige sikkerhed, forsvar, statens sikkerhed (herunder statens økonomiske interesser, når behandlingen er forbundet med spørgsmål om statens sikkerhed) og statens aktiviteter på det strafferetlige område.

For så vidt angår EU-Domstolens af dom af 6. oktober 2015 i sagen C-362/14, kan der i øvrigt henvises til Justitsministeriets besvarelse af 4. november 2015 af spørgsmål nr. 13 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg.

3. IT-Politisk Forening har endvidere henvist til de igangværende forhandlinger om et europæisk PNR-direktiv og anført, at Europa-Parlamentets LIBE-udvalg den 15. juli har vedtaget en rapport om PNR-direktivet (Kirkhope rapporten), som ikke afviger fundamentalt fra Kommissionens forslag, at LIBE-udvalget ligeledes har vedtaget et mandat til at indgå i tri-logforhandlinger med Rådet med henblik på at indgå en endelig aftale om et PNR-direktiv. Det må således ifølge foreningen forventes, at der kommer et resultat af disse forhandlinger inden for de kommende måneder,

hvorfor det undrer foreningen, at lovforslaget blev genfremsat umiddelbart efter Folketingets åbning.

IT-Politisk Forening har herudover anført, at det fremsatte lovforslag på flere afgørende punkter formentlig vil være i strid med det kommende PNR-direktiv. Det gælder for eksempel muligheden for videregivelse af PNR-oplysningerne til PET fra det nationale PNR-kontor, opbevaringsperioderne hos Skat (2 år) og PET (op til 15 år), problemstillingen omkring videregivelse af PNR-oplysninger til FE, om PNR-direktivet vil omfatte flyvninger inden for EU og medlemsstaternes muligheder for at behandle PNR-oplysninger i videre omfang, end hvad direktivet kræver.

Som det fremgår af pkt. 2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger har arbejdet med at udvikle et europæisk PNR-system stået på siden 2007, hvor EU-Kommissionen fremsatte et forslag til rammeafgørelse om anvendelse af passagerlister (PNR-oplysninger) med henblik på retshåndhævelse. Forslaget blev efterfølgende forhandlet i Ministerrådet, men bortfaldt med Lissabon-Traktatens ikrafttræden den 1. december 2009.

Til erstatning for det bortfaldne forslag fremsatte Kommissionen den 2. februar 2011 et direktivforslag om anvendelse af PNR-oplysninger til at forebygge, opdage, efterforske og retsforfølge terrorhandlinger og grov kriminalitet.

Rådet for Den Europæiske Union vedtog den 26. april 2012 en generel indstilling til direktivforslaget.

På et møde i Europa-Parlamentets LIBE-udvalg den 24. april 2013 blev forslaget afvist, hvilket betød, at trilogforhandlingerne om forslaget i en længere periode har været blokeret. Den 15. juli 2015 blev sagen på ny sat til afstemning i LIBE-udvalget og Europa-Parlamentets ændringsforslag til direktivet blev vedtaget. Det bemærkes i den forbindelse, at Europa-Parlamentet har stillet mange (omkring 200) ændringsforslag til direktivforslaget.

Som anført ovenfor er det af afgørende betydning for PETs forebyggende og efterforskningsmæssige indsats mod terrorisme, at tjenesten har hurtig og effektiv adgang til oplysninger om, at personer med mulig tilknytning til terrorvirksomhed er på vej til Danmark.

Dette vil styrke PET's mulighed for overvågning af, om personer med mulig tilknytning til terrorvirksomhed er på vej til og fra Danmark, og PET's forebyggende og efterforskningsmæssige indsats mod terrorisme vil dermed blive mere effektiv.

Uanset de seneste udmeldinger om, at man satser på at have et forslag til et fælles europæisk PNR-system klar i år, og uanset at vi fra dansk side støtter op om et sådant system, er det langt fra sikkert, at det går som forventet.

Derudover vil et kommende direktiv også være omfattet af retsforbeholdet, hvorfor det som udgangspunkt ikke vil være gældende for Danmark.

For så vidt angår bemærkningerne om, at lovforslaget på flere afgørende punkter formentlig afviger fra direktivforslaget, skal Justitsministeriet henvise til pkt. 4 i den kommenterede høringsoversigt til lovforslaget (L 23 bilag 1), hvoraf det fremgår at:

”Som det fremgår af 4.4.2 og 4.4.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger, indebærer den foreslåede ordning, at flyvninger til og fra Danmark er omfattet af ordningen – dvs. også interne EU-flyvninger – og at der i bekendtgørelsesform bl.a. vil skulle fastsættes frister for, hvor længe oplysningerne vil kunne opbevares hos SKAT i den elektroniske løsning (slette-frister). Slettefristerne vil afhænge af, hvor længe det er nødvendigt at opbevare oplysningerne til brug for toldkontrol og forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13. Det forudsættes, at sådanne slettefrister ikke vil overstige 2 år.

Det bemærkes i tilknytning hertil, at spørgsmålet om PETs interne behandling, herunder sletning, af oplysninger, som konkret er indhentet fra den elektroniske løsning, ikke vil være reguleret af den omtalte 2-årsfrist, men derimod af PET-loven, jf. nærmere herom pkt. 4.4.7 i lovforslaget almindelige bemærkninger.

Justitsministeriet er opmærksomt på, at lovforslaget i forhold til slettefrister og passageroplysninger fra interne EU-flyvninger går videre end kommissions oprindelige forslag til PNR-direktiv. Lovforslagets anvendelse på interne EU-flyvninger går imidlertid ikke videre end det foreliggende PNR-direktivforslag(, jf. Rådets generelle indstilling herom, der blev vedtaget i april 2012). Den indledende periode, hvor PNR-oplysninger kunne opbevares umaskeret, blev således i den generelle indstilling forlænget fra 30 dage til 2 år, jf. nærmere herom i pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger. Det blev endvidere muligt for de enkelte medlemsstater at beslutte, at interne EU-flyvninger skulle være omfattet af den regulering, som medlemsstaterne indfører.”

Det bemærkes i tillæg til det anførte om slettefrister, at Europa-Parlamentets ændringsforslag til direktivforslaget angiver, at oplysningerne skal kunne opbevares umaskeret i 30 dage, hvorefter oplysninger skal maskeres. Under særlige omstændigheder kan oplysningerne herefter afmaskeres og tilgås i en periode på fire år eller fem år fra tidspunktet, hvor oplysningerne blev maskeret, afhængig af, om der er tale om sager henholdsvis vedrørende alvorlig transnational kriminalitet eller terrorisme.